

Datum van inontvangstneming : 13/09/2017

Zaak C-466/17

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

3 augustus 2017

Verwijzende rechter:

Tribunale di Trento (Italië)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

18 juli 2017

Verzoekende partij:

██████████

Verwerende partij:

Provincia autonoma di Trento

[*omissis*]

TRIBUNALE ORDINARIO DI TRENTO

afdeling arbeidsgeschillen

het [*omissis*] arbeidsgerecht [*omissis*] heeft de navolgende

BESLISSING KRACHTENS ARTIKEL 267 VWEU

gegeven in de rechtszaak betreffende een arbeidsgeschil, ingesteld op 2.12.2016

d o o r

██████████

[*omissis*]

verzoekster,

t e g e n

PROVINCIA AUTONOMA DI TRENTO

[*omissis*]

verweerster

[OR. 2]

FEITEN

Verzoekster, [REDACTED] is door de PROVINCIA AUTONOMA DI TRENTO met een overeenkomst voor onbepaalde tijd met ingang van 1.9.2011 (schooljaar 2011/12) in dienst genomen als docent hoger secundair onderwijs voor letteren in het hoger secundair onderwijs [*omissis*].

Zij had reeds eerder voor dezelfde instelling als docent gewerkt op grond van arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd, te weten in de schooljaren 2003/04, 2004/05, 2005/06, 2006/07, 2007/08, 2008/09, 2009/10 en 2010/11.

Zij vordert onder andere dat het recht wordt vastgesteld dat voor de bepaling van de anciënniteit bij haar aanstelling voor onbepaalde tijd (de zogeheten loopbaanreconstructie) de voorheen bij diezelfde instelling in het kader van meerdere arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd opgebouwde anciënniteit volledig wordt meegerekend.

Deze vordering baseert zij op de volgende rechtsgrondslag:

- het non-discriminatiebeginsel van clause 4 van de door EVV, UNICE en CEEP gesloten raamovereenkomst inzake arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd van 18 maart 1999 (hierna: „raamovereenkomst”), die is opgenomen in de bijlage bij richtlijn 1999/70/EG van de Raad van 28 juni 1999;
- de buitentoepassinglating van de nationale regeling van artikel 485 van D.lgs. (wetsbesluit) nr. 297 van 16.4.1994 – die bepaalt dat tot vier dienstjaren met een overeenkomst voor bepaalde tijd volledig worden meegerekend, terwijl de overige dienstjaren [*omissis*] in juridische zin slechts voor twee derde en in economische zin slechts voor een derde meetellen – omdat zij in strijd is met het bovengenoemde Unierechtelijke beginsel.

[OR. 3]

Volgens verweerster, de PROVINCIA AUTONOMA DI TRENTO, is het non-discriminatiebeginsel van artikel 4 van de raamovereenkomst in casu niet van toepassing omdat „*verzoekster hetzelfde is behandeld als al haar collega’s in vaste dienst die, voordat zij in vaste dienst werden genomen, bij provinciale scholen diensttijd op grond van overeenkomsten voor bepaalde tijd hebben vervuld*”.

IN RECHTE

§1) Thema decidendum van het geding

In dit geding vordert een docent die voor onbepaalde tijd is aangesteld door de PROVINCIA AUTONOMA DI TRENTO [waarbij docenten van het provinciale onderwijsstelsel in dienst zijn, overeenkomstig artikel 2, lid 9, van D.P.R. (presidentieel besluit) nr. 405 van 15.4.1988] dat haar het recht wordt toegekend dat voor de bepaling van de anciënniteit bij haar aanstelling voor onbepaalde tijd (de zogeheten loopbaanreconstructie) de eerdere tijdvakken waarin zij op grond van meerdere overeenkomsten voor bepaalde tijd bij dezelfde instelling in dienst is geweest, volledig worden meegerekend.

Volgens de Italiaanse regeling worden zij gedeeltelijk meegerekend. Artikel 485, lid 1, van D.lgs. nr. 297 van 16.4.1994, *Testo unico delle disposizioni legislative vigenti in materia di istruzione, relative alle scuole di ogni ordine e grado* (gecoördineerde tekst van de onderwijswetgeving voor scholen van ieder type en niveau) bepaalt namelijk:

„Voor docenten van secundair onderwijs en scholen voor kunstzinnige vorming die bij voornoemde openbare en daaraan gelijkgestelde scholen, waaronder begrepen scholen in het buitenland, anders dan in vaste dienst als docent hebben gewerkt, worden de eerste vier jaar in juridische en economische zin als diensttijd in vaste dienst erkend, terwijl de eventuele overige jaren voor twee derde, en uitsluitend voor economische doeleinden voor een derde worden meegerekend. De uit deze erkenning voortvloeiende economische rechten worden behouden en in aanmerking genomen in alle loonschalen volgend op de bij deze erkenning toegekende loonschaal.”

[OR. 4]

Verzoekster vraagt evenwel om deze bepaling buiten toepassing te laten, omdat zij volgens haar in strijd is met het non-discriminatiebeginsel van clause 4, punten 1 en 4, van de raamovereenkomst, waarin het volgende is bepaald:

„1. Met betrekking tot de arbeidsvoorwaarden worden werknemers met een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd louter op grond van het feit dat zij voor bepaalde tijd werken, niet minder gunstig behandeld dan vergelijkbare werknemers in vaste dienst, tenzij het verschil in behandeling om objectieve redenen gerechtvaardigd is. [...]

4. Vaststelling van de anciënniteit met betrekking tot bepaalde arbeidsvoorwaarden geschiedt voor werknemers met arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd aan de hand van dezelfde criteria als voor werknemers in vaste dienst, behalve wanneer verschillende periodes van anciënniteit op basis van objectieve gronden gerechtvaardigd zijn.”

§2) Toepasselijkheid van clause 4 van de raamovereenkomst op de onderhavige zaak

Volgens verweerster, de PROVINCIA AUTONOMA DI TRENTO, is het non-discriminatiebeginsel van artikel 4 in casu niet van toepassing omdat „*verzoekster hetzelfde is behandeld als al haar collega’s in vaste dienst die, voordat zij in vaste dienst werden genomen, bij provinciale scholen diensttijd op grond van overeenkomsten voor bepaalde tijd hebben vervuld*”.

Deze stelling kan niet worden onderschreven in het licht van het arrest van 18 oktober 2012, Valenza e.a. (C-302/11 – C-305/11, EU:C:2012:646), punt 35, dat het Hof van Justitie heeft gewezen in een zaak die deels met de onderhavige zaak vergelijkbaar is, waarin een aantal werknemers, nadat zij in vaste dienst waren aangesteld, klaagden dat bij de bepaling van de anciënniteit geen rekening was gehouden met de diensttijd die zij eerder bij dezelfde werkgever hadden vervuld op grond van overeenkomsten voor bepaalde tijd; in dit arrest oordeelde het Hof:

„Aangezien de met clause 4 van de raamovereenkomst strijdige discriminatie waarvan verzoeksters in de hoofdgedingen slachtoffer stellen te zijn, betrekking heeft op diensttijd die zij hebben vervuld als werknemer met een overeenkomst voor bepaalde tijd [OR. 5], is het feit dat zij in tussentijd werknemer in vaste dienst zijn geworden, irrelevant” (in die zin reeds eerder arrest van 8 september 2011, ██████████ C-177/10, EU:C:2011:557, punt 42).

§3) Eerste twee prejudiciële vragen[,] in het licht van de verificaties van de verwijzende rechter of de betrokken situaties vergelijkbaar zijn, en of de initiële toetsing van de deskundigheid van de werknemer in vaste dienst door middel van een vergelijkend onderzoek waarvoor hij is geslaagd, eventueel een objectieve rechtvaardiging vormt

Het is inmiddels onomstreden dat clause 4 van de raamovereenkomst onvoorwaardelijk en voldoende nauwkeurig is om vanaf de datum waarop de termijn waarbinnen de lidstaten uitvoering moesten geven aan richtlijn 1999/70 is verstreken, door particulieren voor de nationale rechter te kunnen worden ingeroepen tegenover de staat (zie in die zin arrest van 22 december 2010, Gavieiro Gavieiro en Iglesias Torres, C-444/09 en C-456/09, EU:C:2010:819, punten 78-83, 97 en 98; beschikking van 18 maart 2011, ██████████ C-273/10, EU:C:2011:167, punt 46; arrest ██████████ reeds aangehaald, punt 56; arrest Valenza, reeds aangehaald, punt 70).

Het non-discriminatiebeginsel vereist dat vergelijkbare situaties niet verschillend en verschillende situaties niet gelijk worden behandeld, tenzij een dergelijke behandeling objectief gerechtvaardigd is (arrest ██████████ reeds aangehaald, punt 65; arrest Valenza, reeds aangehaald, punt 40).

In de aangehaalde zaak – waarin enkele werknemers, net als in de onderhavige zaak, na voor onbepaalde tijd te zijn aangesteld, klaagden dat voor de bepaling

■■■■■

van de anciënniteit geen rekening was gehouden met de tijdvakken waarin de werknemers eerder in het kader van arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd voor dezelfde werkgever hadden gewerkt – heeft het Hof van Justitie bepaald dat moet worden nagegaan of de situatie van de werknemers met betrekking tot de tijdvakken van dienst die zij in het kader van arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd hadden vervuld, vergelijkbaar is met die van een andere werknemer van dezelfde instelling die zijn tijdvakken van dienst [OR. 6] als statutair ambtenaar in de betrokken categorie van vaste betrekkingen heeft vervuld (arrest Valenza, reeds aangehaald, punt 68, waarin wordt verwezen naar arrest ■■■■■ reeds aangehaald, punt 83).

Gelet op artikel 3, lid 2, eerste alinea, van de raamovereenkomst („*In deze overeenkomst wordt verstaan onder: (...) ‚vergelijkbare werknemer in vaste dienst‘: een werknemer met een arbeidsovereenkomst of arbeidsverhouding voor onbepaalde tijd, in dezelfde vestiging, die hetzelfde of soortgelijk werk verricht of dezelfde of een soortgelijke functie uitoefent, waarbij rekening wordt gehouden met kwalificaties/bekwaamheden*”) lijkt de werknemer voor onbepaalde tijd die in casu met verzoekster vergelijkbaar is de docent die, na voor onbepaalde tijd te zijn aangesteld zonder anciënniteit te hebben opgebouwd en dus na te zijn geslaagd voor een openbaar vergelijkend onderzoek, hetzelfde aantal dienstjaren heeft als verweester in de hoedanigheid van docent voor bepaalde tijd heeft vervuld voordat zij voor onbepaalde tijd werd aangesteld op basis van ranglijsten op grondslag van schriftelijke bewijsstukken.

Daar kan in het [concrete] geval sprake van zijn op grond van artikel 89, lid 1, van wet nr. 5 van de Provincia di Trento van 7.8.2006, dat bepaalt: „*Onderwijzend personeel voor provinciale openbare scholen met een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde en bepaalde tijd wordt aangeworven door middel van: a) vergelijkende onderzoeken op grondslag van schriftelijke bewijsstukken en examens of opleiding; b) ranglijsten op grondslag van schriftelijke bewijsstukken.*”

Om vast te stellen of deze situaties vergelijkbaar zijn, moet worden nagegaan of de docent die in deze jaren diensttijd op grond van een overeenkomst voor onbepaalde tijd heeft vervuld en verzoekster die deze diensttijd op grond van een overeenkomst voor bepaalde tijd heeft vervuld „*gelijke of gelijkwaardige arbeid*” hebben verricht, gelet op een reeks van factoren, zoals de aard van het werk, de opleidingsvereisten en de arbeidsomstandigheden (arrest ■■■■■ reeds aangehaald, punt 66; beschikking van 9 februari 2012, ■■■■■ C-556/11, EU:C:2012:67, punt 43; arrest Valenza, reeds aangehaald, punt 4[2]).

Dit zijn, naast het nastreven van een legitieme doelstelling van sociaal beleid van een lidstaat, elementen die een verschil in behandeling van werknemers in vaste dienst [OR. 7] ten opzichte van vergelijkbare werknemers in tijdelijke dienst objectief kunnen rechtvaardigen (arrest ■■■■■ reeds aangehaald, punten 69 en 73; arrest Valenza, reeds aangehaald, punten 44 en 51).

Om te bepalen of het non-discriminatiebeginsel van artikel 4 van de raamovereenkomst op de berekening van de anciënniteit van toepassing is, moet derhalve worden vastgesteld of verzoekster tijdens de dienstjaren waarin zij een overeenkomst voor bepaalde tijd had, en de vergelijkbare docent tijdens de overeenkomstige periode waarin hij in vaste dienst was, werk van dezelfde aard met dezelfde opleidingsvereisten hebben verricht.

Verzoekster heeft erop gewezen [omissis] – zonder dat verweerster dit heeft bestreden – dat „van tijdelijke en vaste docenten dezelfde individuele en collegiale werkzaamheden worden gevraagd: 1) voorbereiding van de lessen en de oefeningen; 2) overhoren in de klas en nakijken van de antwoorden; 3) betrekkingen onderhouden met de ouders van de leerlingen; 4) deelname aan vergaderingen van het docentencorps; 5) mededeling aan de ouders van de resultaten van drie- en viermaandelijke beoordelingen en eindbeoordelingen; 6) deelname aan collegiale activiteiten van de klassenraden; 7) afname van examens en beoordelingen, en het opstellen van het rapport; 8) verrijking van het onderwijsaanbod en ondersteuning van afzonderlijke of kleine groepen leerlingen met een onderwijsachterstand; 9) verrichting van aan het onderwijs dienstige activiteiten, te weten het opstellen van programma's en plannen, onderzoek, evaluatie”.

Daarbij mag evenwel niet uit het oog worden verloren dat de deskundigheid van de vergelijkbare docent, voordat hij in vaste dienst trad, is getoetst door middel van een objectief vergelijkend onderzoek, dat hij met succes heeft doorlopen, terwijl verzoekster haar diensttijd op grond van een overeenkomst voor bepaalde tijd heeft vervuld zonder aan een dergelijke initiële toetsing te zijn onderworpen.

Verzoekster is vervolgens weliswaar voor onbepaalde tijd aangesteld en bevindt zich vanaf dat moment derhalve in dezelfde situatie als de docent die op grond van een vergelijkend onderzoek is aangeworven (zoals gezien kunnen docenten immers niet alleen door middel van een openbaar vergelijkend onderzoek, maar ook op basis van ranglijsten op grondslag van schriftelijke bewijsstukken rechtmatig in vaste dienst worden genomen) [OR. 8], doch haar aanstelling heeft plaatsgevonden na afloop van de diensttijd op grond van een overeenkomst voor bepaalde tijd, terwijl de deskundigheid van de docent in vaste dienst positief is beoordeeld voor de aanvang van de betrokken diensttijdvakken.

Gelet op deze omstandigheid lijkt de volgende beoordeling (arrest Valenza, reeds aangehaald, punt 45) niet ter zake te doen: „In casu zijn verzoeksters in de hoofdgedingen, die voor de consolideringsprocedure in aanmerking zijn gekomen, anders dan de statutaire ambtenaren niet geslaagd voor een algemeen vergelijkend onderzoek voor ambtenaren. Zoals de Commissie terecht heeft opgemerkt kan die omstandigheid echter niet impliceren dat zij zich in een verschillende situatie bevinden, nu de consolideringsvoorwaarden die de nationale wetgever heeft vastgelegd in de in de hoofdgedingen aan de orde zijnde nationale wetgeving, die respectievelijk betrekking hebben op de duur van de arbeidsverhouding voor bepaalde tijd en het vereiste daartoe te zijn aangeworven

■

via een selectieprocedure in de vorm van een vergelijkend onderzoek of een in de wet geregelde procedure, juist de vaste aanstelling beogen van enkel de werknemers met overeenkomsten voor bepaalde tijd van wie de situatie kan worden gelijkgesteld met die van statutaire ambtenaren.” Niet onterecht kan worden gesteld dat de prestaties van docenten met een overeenkomst voor bepaalde tijd, aangezien hun deskundigheid niet vooraf wordt getoetst door middel van een openbaar vergelijkend onderzoek dat met succes wordt doorlopen, met name wanneer zij beginnen met lesgeven, minder goed zijn dan die van docenten met een overeenkomst voor onbepaalde tijd.

De Italiaanse rechtspraak loopt op dit punt uiteen: enerzijds is het inmiddels vaste rechtspraak van de Corte di cassazione, de hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken (Cass. 6.4.2017, nr. 8945; Cass. 2016, nr. 23868; Cass. 2016, nr. 22558; Cass. 2016, nr.) dat clause 4 van de raamovereenkomst in de onderwijssector vereist dat de door docenten in tijdelijke dienst opgebouwde anciënniteit wordt erkend, opdat aan hen dezelfde salarisverhogingen worden toegekend als in de opeenvolgende cao's voor werknemers in vaste dienst zijn voorzien; anderzijds **[OR. 9]** is er evenwel een brede stroming in de rechtspraak (Corte d'appello di Genova nr. 387/2916; idem Trib. Napoli nr. 3939/2016; Trib. Avellino nr. 14/2016; Trib. Roma nr. 8545/2016) over arbeidsbetrekkingen van onderzoekers, volgens welke – gezien de verschillende wijzen waarop werknemers in vaste dienst (noodzakelijkerwijs door middel van een openbaar vergelijkend onderzoek) en in tijdelijke dienst (door middel van minder strenge selecties of door werknemers zelfs rechtstreeks te contacteren) worden aangesteld – de diensttijd die de werknemer in tijdelijke dienst heeft vervuld, niet meetelt voor de bepaling van de anciënniteit bij de aanstelling.

Het feit dat geen initiële toetsing van de deskundigheid heeft plaatsgevonden door middel van een openbaar vergelijkend onderzoek waaraan met succes is deelgenomen, kan tot gevolg hebben dat artikel 485, lid 1, D.lgs. 297/1994 (dat zonder meer voorziet in een minder gunstige behandeling voor docenten met een overeenkomst voor bepaalde tijd) verenigbaar is met het non-discriminatiebeginsel van clause 4 van de raamovereenkomst, aangezien dit aspect kan uitsluiten dat een docent in vaste dienst en een docent in tijdelijke dienst vergelijkbaar zijn, of een objectieve reden kan vormen om een verschillende behandeling tussen een docent in vaste dienst en een docent in tijdelijke dienst te rechtvaardigen.

Naar de bescheiden mening van de verwijzende rechter heeft het Hof van Justitie reeds eerder rekening gehouden met dit aspect, toen het oordeelde dat de stelling in overweging moet worden genomen dat het kan leiden tot omgekeerde discriminatie van werknemers in vaste dienst die voor onbepaalde tijd zijn aangesteld na te zijn geslaagd voor een openbaar vergelijkend onderzoek, maar minder anciënniteit hebben, indien werknemers die na dienstjaren op grond van overeenkomsten voor bepaalde tijd in vaste dienst worden genomen, de betrokken tijdvakken voor de bepaling van hun anciënniteit volledig mee kunnen rekenen (arrest Valenza, reeds aangehaald, punten 23, 55 en 62).

Gelet op een en ander:

1) rijst de volgende vraag over de uitlegging van clause 4 van de raamovereenkomst (die relevant is voor de beslechting van het hoofdgeding, aangezien de vordering van [OR. 10] verzoekster hoofdzakelijk is gebaseerd op de beweerde strijd van de nationale regeling met het non-discriminatiebeginsel van artikel 4 van de raamovereenkomst): „Vormt de omstandigheid van de initiële objectieve toetsing van de deskundigheid door middel van een openbaar vergelijkend onderzoek waaraan met succes is deelgenomen een factor die kan worden herleid tot de opleidingsvereisten die de nationale rechter in aanmerking moet nemen om te bepalen of de situatie van een werknemer met een overeenkomst voor bepaalde tijd vergelijkbaar is met die van een werknemer met een overeenkomst voor onbepaalde tijd, en om vast te stellen of er sprake is van een objectieve reden die een verschil in behandeling tussen een werknemer met een overeenkomst voor bepaalde tijd en een werknemer met een overeenkomst voor onbepaalde tijd kan rechtvaardigen?”

2) rijst een tweede vraag over de uitlegging van clause 4 van de raamovereenkomst (die om dezelfde reden als die aangegeven bij vraag 1 relevant is voor de beslechting van het hoofdgeding): „Staat het non-discriminatiebeginsel van clause 4 van de raamovereenkomst in de weg aan een nationale regeling als die van artikel 485, lid 1, van D.lgs. nr. 297 van 16.4.1994 – volgens welke voor de bepaling van de anciënniteit bij de aanstelling voor onbepaalde tijd tot vier dienstjaren die met een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd zijn vervuld volledig worden meegerekend, terwijl de overige jaren in juridische zin voor twee derde en in economische zin voor een derde meetellen – wegens het ontbreken, met het oog op een vast dienstverband, van een initiële objectieve toetsing van de deskundigheid door middel van een openbaar vergelijkend onderzoek waaraan met succes is deelgenomen?”

§4) Derde prejudiciële vraag in het licht van de verificaties van de verwijzende rechter of er eventueel sprake is van een objectieve rechtvaardiging, te weten dat omgekeerde discriminatie van werknemers in vaste dienst moet worden voorkomen

Zoals gezien heeft het Hof van Justitie volgens de verwijzende rechter reeds eerder geoordeeld dat de stelling in overweging moet worden genomen dat het kan leiden tot omgekeerde discriminatie van werknemers in vaste dienst die voor onbepaalde tijd zijn aangesteld na te zijn geslaagd voor een openbaar vergelijkend onderzoek, maar minder anciënniteit hebben, indien werknemers die na [OR. 11] dienstjaren op grond van overeenkomsten voor bepaalde tijd in vaste dienst worden genomen, de betrokken tijdvakken voor de bepaling van hun anciënniteit volledig mee kunnen rekenen (arrest Valenza, reeds aangehaald, punten 23, 55 en 62).

Dit geldt a fortiori voor de werknemer met een overeenkomst voor onbepaalde tijd die vergelijkbaar met verzoekster wordt geacht, dat wil zeggen: de docent die, na

voor onbepaalde tijd te zijn aangesteld zonder anciënniteit te hebben opgebouwd en dus na voor een openbaar vergelijkend onderzoek te zijn geslaagd, hetzelfde aantal dienstjaren heeft als verweerster in de hoedanigheid van docent voor bepaalde tijd heeft vervuld voordat zij voor onbepaalde tijd werd aangesteld op basis van ranglijsten op grondslag van schriftelijke bewijsstukken.

Het Hof van Justitie heeft bepaald dat het doel van vermindering van omgekeerde discriminatie van werknemers in vaste dienst die zijn aangesteld na te zijn geslaagd voor een algemeen vergelijkend onderzoek een „*objectieve reden*” in de zin van clause 4, punten 1 en/of 4 van de raamovereenkomst kan vormen, maar geen rechtvaardiging kan vormen voor een nationale regeling die volledig en in alle omstandigheden uitsluit dat de tijdvakken waarin werknemers in dienst zijn geweest in het kader van arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd in aanmerking worden genomen voor de bepaling van hun anciënniteit en daarmee van de hoogte van hun bezoldiging (arrest Valenza, reeds aangehaald, punt 62).

In casu bepaalt de toepasselijke nationale regeling (artikel 485 van D.lgs. nr. 297 van 16.4.1994) dat tot vier dienstjaren in tijdelijke dienst volledig worden meegerekend, terwijl de overige jaren [*omissis*] in juridische zin voor twee derde en in economische zin voor een derde meetellen.

Daarom wordt nog een derde vraag over de uitlegging van clause 4 van de raamovereenkomst gesteld (die relevant is voor de beslechting van het hoofdgeding, aangezien de vordering van verzoekster hoofdzakelijk is gebaseerd op de beweerde strijd van de nationale regeling met het non-discriminatiebeginsel van artikel 4 van de raamovereenkomst): „Staat het non-discriminatiebeginsel van clause 4 van de raamovereenkomst in de weg [OR. 12] aan een nationale regeling als die van artikel 485, lid 1, van D.lgs. nr. 297 van 16.4.1994 – volgens welke voor de bepaling van de anciënniteit bij de aanstelling voor onbepaalde tijd tot vier dienstjaren die met een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd zijn vervuld volledig worden meegerekend, terwijl de overige jaren in juridische zin voor twee derde en in economische zin voor een derde meetellen – op grond van het doel omgekeerde discriminatie te vermijden van werknemers in vaste dienst die zijn aangesteld na te zijn geslaagd voor een algemeen vergelijkend onderzoek?”

Dictum

Gelet op artikel 19, lid 3, onder b), van het Verdrag betreffende de Europese Unie en artikel 267, eerste alinea, onder b), en artikel 267, tweede alinea, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

LEGT

de verwijzende rechter het Hof van Justitie van de Europese Unie de volgende prejudiciële vragen voor over de uitlegging van clause 4, punten 1 en/of 4, van de door EVV, UNICE en CEEP gesloten raamovereenkomst inzake

arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd van 18 maart 1999, die is opgenomen in de bijlage bij richtlijn 1999/70/EG van de Raad van 28 juni 1999;

1) „Vormt de omstandigheid van de initiële objectieve toetsing van de deskundigheid door middel van een openbaar vergelijkend onderzoek waaraan met succes is deelgenomen, voor de toepassing van het non-discriminatiebeginsel in clause 4 van de raamovereenkomst een factor die kan worden herleid tot de opleidingsvereisten die de nationale rechter in aanmerking moet nemen om te bepalen of de situatie van een werknemer met een overeenkomst voor bepaalde tijd vergelijkbaar is met die van een werknemer met een overeenkomst voor onbepaalde tijd, en om vast te stellen of er sprake is van een objectieve reden die een verschil in behandeling tussen een werknemer met een overeenkomst voor bepaalde tijd en een werknemer met een overeenkomst voor onbepaalde tijd kan rechtvaardigen?”

[OR. 13]

2) „Staat het non-discriminatiebeginsel van clause 4 van de raamovereenkomst in de weg aan een nationale regeling als die van artikel 485, lid 1, van D.lgs. nr. 297 van 16.4.1994 – volgens welke voor de bepaling van de anciënniteit bij de aanstelling voor onbepaalde tijd tot vier dienstjaren die met een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd zijn vervuld volledig worden meegerekend, terwijl de overige jaren in juridische zin voor twee derde en in economische zin voor een derde meetellen – wegens het ontbreken, met het oog op een vast dienstverband, van een initiële objectieve toetsing van de deskundigheid door middel van een openbaar vergelijkend onderzoek waaraan met succes is deelgenomen?”

3) „Staat het non-discriminatiebeginsel van clause 4 van de raamovereenkomst in de weg aan een nationale regeling als die van artikel 485, lid 1, van D.lgs. nr. 297 van 16.4.1994 – volgens welke voor de bepaling van de anciënniteit bij de aanstelling voor onbepaalde tijd tot vier dienstjaren die met een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd zijn vervuld volledig worden meegerekend, terwijl de overige jaren in juridische zin voor twee derde en in economische zin voor een derde meetellen – op grond van het doel omgekeerde discriminatie te vermijden van werknemers in vaste dienst die zijn aangesteld na te zijn geslaagd voor een algemeen vergelijkend onderzoek?”

[omissis]

[omissis] [OR. 14] [OMISSIS] [schorsing van het geding en instructies voor de griffie]

Trento, [omissis] 18 juli 2017

[omissis]